

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Statistički izvještaj za okrivljenu punoljetnu osobu protiv koje je
prekršajni postupak pravomoćno završen (SPK-1)
za 2024.

Organizacijska jedinica: Služba statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite

Priredila: Maja Martinac Turčinović

lipanj 2025.

0. Osnovne informacije

- Svrha i predmet istraživanja

Cilj istraživanja jest praćenje punoljetnih počinitelja prekršaja radi ispitivanja obujma i rasprostranjenosti prekršaja za područje cijele Republike Hrvatske, čime se pružaju korisne i nužne obavijesti o počiniteljima prekršaja, vrsti prekršaja, vrsti odluke i sankcijama koje mogu poslužiti kao smjernice za vođenje praktične politike otkrivanja i kažnjavanja počinitelja prekršaja. Obuhvaćeni su demografski podaci o počiniteljima prekršaja (spol, starost, državljanstvo), podaci o ranijem kažnjavanju, vrsti prekršaja, stjecaju, vrsti odluke, vrsti sankcija i trajanju postupka. Konačni rezultati istraživanja pružaju informacije o ukupnom broju okrivljenih punoljetnih počinitelja prekršaja i počinitelja koji su proglašeni krivima, najčešćoj dobi počinitelja, podjeli počinitelja prema spolu, vrsti prekršaja, odluci suda i sankcijama te mnoge druge korisne informacije.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Prekršajni zakon (NN, br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17., 118/18. i 114/22.), Zakon o područjima i sjedištima sudova (NN, br. 67/18. i 21/22.), Odluka o usklađivanju prekršajnog zakonodavstva Republike Hrvatske s Kaznenim zakonom (NN, br. 79/12.), Abecedni popis država s pripadajućim šiframa (ISO 3166)

- Sustav klasifikacija

Klasifikacija prekršaja (dokument Državnog zavoda za statistiku)

- Statistički pojmovi i definicije

Glavne statističke varijable u istraživanju jesu:

1. Počinitelj – prikupljaju se podaci o počinitelju prekršaja (spol, datum rođenja, državljanstvo, sudioništvu i ranije izrečenim prekršajnopравnim sankcijama). Punoljetni počinitelji prekršaja jesu osobe koje su u vrijeme počinjenja prekršaja imale navršenih 18 godina života i protiv kojih je prekršajni postupak pravomoćno završen odlukom kojom je obustavljen postupak ili je donesena odbijajuća ili oslobađajuća presuda ili su proglašene krivima.
2. Počinjeni prekršaj – prikupljaju se podaci o vrsti prekršaja prema Klasifikaciji prekršaja. Izrađuju ga metodolozima na temelju Prekršajnog zakona i posebnih zakona za prikupljanje podataka o počinjenim prekršajima. U Klasifikaciji prekršaja treba odrediti onaj prekršaj koji odgovara činjeničnom stanju na temelju podataka iz prekršajnog postupka. Prekršaji su povrede javnog poretka, društvene discipline ili druge društvene vrijednosti koje nisu zaštićene Kaznenim zakonom i drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela. Prekršaji u smislu statističkih istraživanja obuhvaćaju pojavu od podnošenja prijave za počinjeni prekršaj do pravomoćnog okončanja postupka nadležnoga prekršajnog tijela. Načelo zakonitosti nalazi se u članku 2. Prekršajnog zakona: „Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu može primijeniti druga prekršajnopравna sankcija za djelo koje prije nego je bilo počinjeno nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave određeno kao prekršaj i za koji zakonom ili odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nije bilo propisano koja se vrsta i mjera prekršajnopравne sankcije počinitelju može izreći, odnosno primijeniti.“
3. Vrsta odluke – odluka koju donosi prvostupanjski općinski/općinski prekršajni sud i nadležna tijela državne uprave za okrivljenu punoljetnu osobu počinitelja prekršaja. Pravomoćno okončanje postupka, koje određuju općinski/općinski prekršajni sud ili nadležno tijelo državne uprave može završiti oslobađajućom ili odbijajućom presudom, obustavljenim postupkom ili se počinitelja proglašava krivim.

4. Izrečene sankcije – za prekršaj se može izreći novčana kazna i kazna zatvora. U slučajevima predviđenima Prekršajnim zakonom počinitelju prekršaja može se umjesto propisane novčane kazne ili kazne zatvora izreći opomena ili se počinitelj proglašava krivim, a oslobađa od kazne. Ukupna kazna zatvora za punoljetnog počinitelja prekršaja ne može premašiti 120 dana. Zakonom se može, uz kaznu zatvora ili novčanu kaznu, primijeniti zaštitna mjera.
 5. Datum podnošenja optužnog prijedloga i datum pravomoćnosti – datum pravomoćnosti jest datum kada je sudac ili ovlaštena osoba nadležna za vođenje prekršajnog postupka u spisu predmeta utvrdila pravomoćnost donesene odluke.
- Statistička jedinica
Jedinica promatranja jest punoljetna osoba okrivljena za počinjenje prekršaja te punoljetna osoba proglašena krivom za počinjenje prekršaja.
 - Statistička populacija
Obuhvat je potpun (sve punoljetne osobe okrivljene ili proglašene krivima za počinjenje prekršaja).

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Nacionalni korisnici: pravni fakulteti, državna tijela, mediji

Međunarodni korisnici: Ujedinjeni narodi (UNODC) itd.

1.1.1. Potrebe korisnika

Korisnici podataka koji se na redovitoj osnovi služe podacima statistike pravosuđa jesu osobe koje su u relevantnoj mjeri već upoznate s ovim područjem (profesori, suci, državni odvjetnici, studenti). Zbog toga udovoljavanje njihovim potrebama nije potpuno ostvarivo pružanjem osnovnih statističkih agregata jer se oni tim podacima uglavnom koriste ili za prikaz i analizu neke pojave ili kao podloga za određene pravne ili organizacijske prilagodbe.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Podaci statistike pravosuđa često se citiraju u istaknutim pravnim časopisima Republike Hrvatske, primjerice, u Ljetopisu za kazneno pravo i praksu).

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku provedeno je 2013., zatim 2015., a posljednje je provedeno potkraj 2022. Rezultati istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/kvaliteta/istrazivanja-o-zadovoljstvu-korisnika/1752>.

1.2. Potpunost

Prikupljanje podataka iz područja statistike kriminala nije obvezno, ali je predviđeno rezolucijom 1984/48 Ekonomskog i socijalnog vijeća Ujedinjenih naroda od 25. svibnja 1984. Eurostat je dobio mandat u okviru haškog programa iz 2004. sa svrhom jačanja slobode, sigurnosti i pravde u Europskoj uniji za razvoj usporedivih statistika o kriminalu i kaznenom pravosuđu. Sustav se poboljšava i proširuje kao dio provedbe štokholmskog programa iz 2009., kojemu je cilj otvorena i sigurna Europa koja služi građanima i štiti ih. Komisija je u 2012. utvrdila glavne strategije koje treba prihvatiti za poboljšanje prikupljanja podataka iz područja statistike kriminala u obliku akcijskog plana za statistiku za razdoblje 2011. – 2015. Sljedeće obvezne setove podataka provodi Eurostat u ime Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove: setovi podataka o trgovini ljudima: Direktiva EU 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP; setovi podataka o krijumčarenju migranata u skladu s Direktivom Vijeća 2002/90/EZ od 28. studenoga 2002. o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska,

tranzita i boravka te Akcijskim planom EU-a za borbu protiv krijumčarenja migranata za razdoblje 2021. – 2025.; setovi podataka o kibernetičkom kriminalu u skladu s Direktivom 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo jer se istraživanje ne provodi na uzorku.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

Nema pogrešaka povezanih s nadpokrivenošću i podpokrivenošću. Obuhvat je istraživanja potpun jer je uređen nacionalnim pravnim propisima i nema pogrešaka neodgovora jedinice. Pogreške povezane s neodgovorom za ključne varijable ispravljaju se kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama. Imputacije se ne provode.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Obuhvat je potpun. Naime, ovo se istraživanje ne provodi na uzorku, a obuhvat je uređen pravnim propisima (ponajprije Zakonom o područjima i sjedištima općinskih sudova).

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Stopa nadobuhvata jest 0%.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Pogreške upisa numeričkih vrijednosti vidljive su u logičko-računskoj kontroli te se ispravljaju kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Obuhvat istraživanja potpun je i nema pogrešaka neodgovora jedinice. Pogreške povezane s neodgovorom za ključne varijable ispravljaju se kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora jest 0%.

Utežena stopa neodgovora jest -.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.7. Pogreška obrade

Imputacije se ne obavljaju, a podaci koji nedostaju ili su pogrešno razvrstani prema klasifikaciji ispravljaju se kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo jer se istraživanje ne provodi na uzorku.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Opća revizijska politika DZS-a](#) korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

U slučaju potrebe može se objaviti ispravak objavljenih statističkih podataka (Priopćenja ili PC-Axis baze podataka).

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Godišnje istraživanje – podaci se ne desezoniraju.

3. Pravodobnost i poštivanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Osnovni rezultati: T + 4 mjeseca

Detaljni rezultati: T + 5 mjeseci

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest T + 4 mjeseca.

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Nema odstupanja između planirane i realizirane objave.

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost jest 1.

Priopćenje se objavljuje u skladu s rokovima.

4. Pristupačnost i jasnoća

Priopćenje (osnovni podaci) i PC-Axis baze podataka (detaljni podaci) objavljuju se na godišnjoj razini i nalaze se na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.1. Priopćenja

Redovita diseminacija – Priopćenje [Počinitelji prekršaja prema vrsti prekršaja u 2024.](#)

4.2. Mrežna baza podataka

PC-Axis baze podataka [Počinitelji prekršaja](#) – punoljetni.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su [Pravilnikom o uvjetima i načinu pristupa i korištenja povjerljivih statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku za znanstvene svrhe](#) (NN, br. 5/23.).

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Temeljne metodološke informacije pružaju se u Priopćenju [Počinitelji prekršaja prema vrsti prekršaja u 2024.](#) (u poglavlju Metodološka objašnjenja) i u PC-Axis bazi podataka [Počinitelji prekršaja - punoljetni](#) (u dijelu Metodološka objašnjenja), dostupno na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Asimetrija toka zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost u vremenu

Usporedivost ovisi o eventualnim promjenama u zakonodavstvu. Primjerice, ako se u većoj mjeri promijeni definicija određenoga kaznenog djela, ili kazneno djelo bude prebačeno u prekršaje ili obratno, može se pri diseminaciji dodati prikladno objašnjenje ili to može dovesti do prekida u seriji podataka.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 31 godina.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Prekid u vremenskoj seriji nastaje ako se u većoj mjeri promijeni definicija određenog prekršaja ili ako se prekršaj proglasi kaznenim djelom ili zbog zakonskih promjena nadležnosti izvještajnih jedinica.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Troškovi i opterećenje

6.1. Troškovi

Podrazumijevaju se troškovi za tiskanje papirnatih obrazaca i poštarinu koja se plaća pri slanju tih obrazaca izvještajnim jedinicama. Osim toga, razmjerni dio troška odnosi se na radne sate predviđene za jednu osobu koja radi na ovom istraživanju u Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite. Tomu valja dodati i određeni kontingent čovjek/sat za osobe angažirane na ovom istraživanju u Sektoru informatičkih tehnologija, Službi za publicistiku itd.

6.2. Opterećenje

Opterećenje izvještajne jedinice ovisi o broju prijavljenih punoljetnih počinitelja prekršaja u kalendarskoj godini. Statistički obrazac sadržava 16 pitanja na većinu kojih se odgovara tako da se označi jedan od ponuđenih odgovora. Periodika preuzimanja provodi se tijekom cijele godine kako bi se teret izvještavanja ravnomjerno rasporedio i izbjegao izvještajni zamor.